

zarjamo tem potom vse gradbene podjetnike, da se v njih lastnem interesu te licitacije gotovo udeležijo. Pojasnila se dobijo med uradnimi urami pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani soba št. 35.

Murska Sobota. Ni še temu tako dolgo, da smo se potegovali za popolno gimnazijo v Soboti, a uspeh našega truda je najbrže izostal. Sicer bomo pa plod našega truda še videli. Gotovo je vsakemu znano, da je vsake dežele žarišče gimnazija, a žal te nimamo popolne. Da bomo vsaj nekaj imeli, zato se dela na to, da bi bil v Soboti »Muzej«, kjer bi vsakdo lahko videl naše starodavne in sedanje svetinje. Tročlanski pripravljalni odbor je že na delu. Tvorijo ga g. Vilko Novak, g. Gumilar in Škerlak.

Beltinci. Dne 4. septembra se je pri nas vršilo premovanje konj in v zvezi s tem izbira za pleme. Prišlo je skupaj mnogo lepih »kopil« z žrebeti. Izbiro za pleme je priredil kmetijski odbor in obenem dal nagrado 6000 Din onim, ki so imeli najlepšo živino. Člani komisije so bili dr. Veble iz Ljubljane, dr. Šerbec iz Murske Sobotice, g. Petovar itd. Premovanju je prisostvoval tudi kmetijski referent g. Lipovec, nar. poslanec Hajdinjak itd.

Beltinci. Po naši fari se že dalje časa širi neprijetna bolezen griza. Ista bolezen razsaja tudi drugod, a ne v taki množini kot pri nas.

Bogojina. V nedeljo, dne 2. septembra je bilo pri nas angeljsko prošenje. Radi slabega vremena je bilo malo ljudi. Dva dni pozneje, to je v torek, pa je bil živinjski sejm. Na sejm so prignali precej živine in je tudi precej prodali. Dve kravi je prodal tudi Ivan Nemeč, doma iz Turnišča. To, da je naredil dobro kupčijo, ga je tako razveselilo, da se je pošteno napil in zgubil nekaj denarja. Ista nesreča, oziroma smola ga je doletela že drugič. Pošteni najditelj mu naj denar vrne!

Tišina in Kupšinci nameravata ustanoviti krajevno organizacijo borcev za Jugoslavijo. Sestavljena sta bila dva odbora, in sicer na Tišini 22 mož, v Kupšincih pa 13 mož. Kakor vsaki novotariji tako tudi tej nekateri ljudje nasprotujejo. Če bodo ti protivniki imeli kaj uspeha, bomo videli.

Turnišče. Vsakemu človeku je hudo in težko pri srcu, če mora zapustiti svoj dom, zlasti še svoj rojstni dom. Saj odhaja v negotovost, ali bo še kedaj videl rodni krov, ali pa nikoli več. Kakor človeku, tako je hudo tudi živali.

Resničnost teh besedi lahko potrdi vsakdo, ki je opazoval naše ptice selivke, posebno lastovke in štorke. Preden so se poslovile od nas, so obletale v velikih grupah vse okolico in s svojim petjem, ki je donelo nekam otožno, javljale, da odhajajo daleč proč v toplejše kraje in Bog ve, če še kedaj večina teh obišče naše kraje. Dolgočasni in pustli se nam zdijo sedaj oni dimniki, na katerih so domovale štorke ter s svojim: kle-kle-kle zabavale ljudi, posebno otročičke. Tudi muhe so postale mnogo nadležnejše, odkar nimajo več svojih največjih preganjalok, lastovk.

Žižki. V soboto zvečer, na Marijin praznik, so zopet naši fantje mesarili. Glavno besedo je imel seveda alkohol. Nekateri naši fantje imajo menda živalsko naravo in kri, ki zabode svojega bližnjega človeka kot kako živinčce. Prišli so skupaj fantje, se nekaj sporekli, noži so se odprli in veliko rano je dobil v hrbet 20 letni mladenič Hozjan Ignacij, po domače Ciglarov. Zabodel ga je Zver Elemir, ki je prišel pred kratkim od vojakov, vsaj tako pravi ranjeni fant. Ranjenec je začel težko dihati, mislili so, da bo izdihnil, zato so ga okrog 22 ure peljali k zdravniku. Mislimo, da bo ostal pri življenju.

Izhod iz zmede.

Živimo v dobi gospodarske in moralne krize. Med obema je razmerje vzročnosti. Iz gospodarske stiske se dostikrat porodi zmeda moralnih pojmov. Še večkrat pa je vzročno razmerje takšno: iz zmede moralnih pojmov se rodi gospodarska zmeda in stiska. Ta vzročni odnos velja zlasti za naš čas, kar dokazuje kratek pogled v sedanje razmere, ki vladajo po svetu.

Velika je zmeda v politiki živil.

Svojčas je angleški narodno-gospodarski pisatelj Malthus učil, da se človeštvo tako naglo množi, da zemlja s svojimi plodovi in sadovi ne bo zadoščala za njegovo prehrano. Iz tega se je porodil klic, ki se je razlegal po svetu: »Gladu bomo umrli! Treba je tempo razmnožitve človeštva zmanjšati.« In res so ga zmanjšali z družinami brez otrok ali z enim otrokom. Kaj pa z živili? Toliko se jih proizvaja, da jih ni mogoče prodati ter morajo ogromne količine pšenice, kave, drugih živil, bombaža metati v morje ali v ogenj. Kapitalistični proizvajalci živil hlastajo po dobičku. Kaj jim mar, če gladujejo stotisoči?!

Zmeda vlada v politiki dela.

Geslo kapitalizma je: produkcija (proizvodnja). Da se je mnogo produ-

ciralo, se je izrabljajal človek, ki je moral delati po 10 do 12 ur na dan. Izrabljala se je nedelja, ki se je ukradla božji časti in človeškemu miru. Izrabljajal se je moderni tehnični napred; v obrat se je postavila mašina, da je bila produkcija cenejša, kakor če bi delal človek z rokami. Sedaj pa je na stotisoče in milijone ljudi brez posla: v možganih prevratne misli, v srcu obup.

Zmeda vlada v obrtniški politiki.

V obrtništvu vedno bolj izpodrivajo veleobrat srednje in male obrate ter tira ljudi v vrste proletarcev (brezdomskih delavcev). Na Dunaju je radi velikih krušnih fabrik, ki so v rokah delniških družb, postalo okoli 2300 pekov brez posla. Ako bi se krušne fabrike odpravile, bi ne samo 2286 oseb, ki so bile v teh fabrikah nameščene, dobilo zaposlitev, marveč bi poleg onih 2300 brezposelnih pekov še 5000 novih dobilo delo in zaslužek in 1500 pomočnikov bi takoj mogli postati samostojni mojstri. To bi bilo tudi državi v prid, ker bi dobila več davkov ter plačala manj podpor za brezposelne. Tako bi se tudi vedno bolj pripravljala organizacija stanovske države.

Zmeda vlada v poljedelski politiki.

Industrijske države bi morale skrbeti, da odkupijo pretežno poljedelskim

Ležali so trepetaje, ko se je glas poka že davno razgubil in se niso upali ganiti. Le glavar se je zravnal.

Dolgo je trpelo, predno se je zmuzal eden za drugim v kočuro ali grmovje...

Kako dolgo sem ostal pri njih, ne vem. Bili so sami krivobedri pritlikavci. Divjaki so bili izborni lovci, ki niso pobijali plena v odprtem boju, ampak zvičajno. Nikoli se niso lotili jaguarja, o katerem so prepričani, da je obseden od hudega duha.

Bival sem v koči, katero so mi zgradili. Kmalu sem se naučil njihovega jezika. Učil sem jih: nastavljati zanke, ribiti z mrežami, če je sijalo solnce, sem zanetil ogenj s steklom, da se jim ni bilo treba truditi z drgnjenjem dveh kosov lesa enega ob drugega. Moj nož jim je olajšal razdelavo ulovljenih živali in rezanje palic pri zgradbi kočur. Ostrili so z nožem pušice in bili uverjeni, da jim ulivajo na ta način posebno moč. Ako je zadela katerega nesreča, sem jim pomagal in sem jim zdravil rane, ki so se pričele zaradi nesnage gnojiti. Bili so podvrženi mnogim boleznim, katerih nisem poznal in jih tudi nisem mogel zdraviti radi pomanjkanja zdravil.

Kmalu sem si telesno opomogel. Vedno težavnejše je postajalo zame življenje med ljudmi, ki so sličili v marsičem živalim. Zahrepenel sem

proč od njih, proč iz divjine do bitij, ki bi me razumela in bi mi bila enaka. Če sem vprašal glavarja, kje se nahaja prihodnja naselbina, mi je zvičajno odgovarjal, da so vsa druga sosedna plemena hudobna in bi me ti ljudje pobili, ako bi jih srečal. Na vprašanje, če ne bivajo kje tukaj belokožci, je zmajal z glavo in rekel: »Nikjer jih ni. Gozd sega nepregledno daleč. Mnogo ljudi prebiva v njem, vendar takih, kakor si ti, tukaj ni.«

Nekega dne je stopil k meni v kočjo in rekel: »Prinesel si nam srečo. Že dolgo smo znali, da boš prišel k nam. Veselo vest so sporočali stari mladim, da nas bo obiskal po pojedini veliki duh. Od tedaj se bosta naselili med nami zadovoljnost ter izobilje. Blizu je dan, ko nas bo zapustil veliki duh. Takrat bodo planili po nas Noe. Uničili nas bodo. Naše žene bodo pekli na ražnju in vse bodo upepelili. Vse mora umreti, ko odide »jue« (veliki duh). Veliki duh je moder, zna vse in jaz ga vprašam, kaj bo ukrenil?«

Tako je govoril glavar in je zrl name plaho in nezaupljivih oči.

»Ne bom vas zapustil«, sem odgovoril, »a ti imaš prav, da bi že bil čas, da odidem.«

Sklonjeno se je odplazil.

Zvečerilo se je. Videl sem zbor mož, ki se je sestel pri glavarju in sem čakal, da pokličejo tudi mene, kar so storili vsikdar, če so se posvetovali.

madu, ki doseže v širino moža. Popoldne začnejo kup lesa na raznih koncih. Potem skoz in skoz gorečo grmado razmečejo, da je pokrito z žerjavico in ogorki celotno dvorišče. Nato pričnejo obredi. Med hobnanjem ter udarjanjem po kotlih nastopijo posvečenosti, sicer nagl in zakriti s platnom le krog ledenj, iz templja. Po ramah so okrašeni s cvetkami in vsak drži nad glavo bakljo. Predvsem obhodijo od ognja pokriti prostor in se podajo še enkrat v svetišče k molitvi. Nato priskakejo v plesu iz svetišča in zaplešejo med plameni, ne meče se za opekline po nogah ter splohi po te-

državam agrarne pridelke, da bi poslednje mogle kupovati industrijske izdelke. Mesto tega vidimo, kako industrijske države vsled politike avtarl'je (samozadovoljnosti) pomnožujejo agrarne pridelke. S tem pa vendar ne morejo rešiti agrarne krize. V Avstriji so se na primer na Koroškem udeležili julijske hitlerjevske revolucije nekateri kmeti s hribov, ki so nezadovoljni. Čehoslovaška pa hoče nezadovoljnim kmetom priti na pomoč s trgovskim žitnim monopolom.

Zmeda vlada v politiki plač.

Posli ne gredo, dobiček se zmanjšuje, torej se tudi plače zmanjšajo. S to metodo (načinom) se je poskušalo v mnogih državah, toda s slabim uspehom. Delavec, ki manj zasluži, tudi manj kupuje; tako zopet trpi trgovec, obrtnik in kmet kot proizvajalec živil in življenjskih potrebščin. Mednarodni delovni urad v Ženevi je to nedavno dokazal s številkami, pri čemer je pritegnil v dokaz ponesrečeni poskus vlade Papenove v Nemčiji leta 1932. Roosevelt, predsednik Zedinjenih držav, gre drugo pot: povišanje plač, ali vsaj njih vzdržanje na isti višini, znižanje delovnega časa.

Zmeda v mednarodni politiki.

Kolika je zmeda v mednarodni politiki, je splošno znano. Narodi omahujejo v negotovosti med vojno in mirom, ne vedoč, ali jim ne bo jutrišnji dan prinesel kakšnega vojnega zapletljajja. Zveza narodov, ki je bila zamišljena kot največja mednarodna pomirjevalna ustanova, je brez moči. Pogodbe med posameznimi državami ali skupinami držav se vedno bolj množijo, da jih bo kmalu težko prešteti. Ali pa tudi bodo dosegle svoj cilj? Dokler ne bo v mednarodni politiki zviadalo načelo pravičnosti, ki bo nadomestilo nagib sebičnosti, ki je pri mnogih voditeljih držav edino merodajen, tudi take pogodbe nič ne pomagajo.

lasu. Nalogo so rešili, ako so udušili z golimi nogami zadnjo iskro. Sedaj žele smejo nazaj v svetišče, kjer začnejo misliti na lečenje opekljin. Z opisanim mučeništvom upa slepec, da bo sprevidel, ubožec na bogastvo, vsak pač ima svojo veliko srčno željo. So pa tudi med plešalci taki, ki nimajo nobene posebne želje. Z očiščujočo silo ognja hočejo sami sebe očistiti grehov.

Metuzalem v rastlinstvu.

Ob vznožju starogrškega gradu Akropolis v Atenah raste oljka, o kateri trdijo, da je stara 3000 let. 2000 let starih dreves je precej po Mali Aziji

Terorizem.

Do neznosti stopnuje to zmedo terorizem, ki so si ga izkrali za sredstvo svoje politike ne samo komunisti, marveč tudi raznonarodni fašisti. Zadnji čas je terorizem postal metoda mednarodne politike, katere se po zgledu italijanskega fašizma poslužuje hilerizem. Revolver, puška in bomba: to je vsakdanje orodje politike, ki se ga nemški narodni socializem poslužuje napram režimu neljubim osebam v notranjosti države in napram Avstriji. Ljudje, ki oznanjajo absolutno vrednost države, njenega vodstva, avtoritete in splošne blaginje, izvršujejo ali dajo izvršiti zločine, ki rušijo državo, njeno avtoriteto in splošno blaginjo. Z osebami, ki jih ubijajo, s poslopji (hišami, cerkvami, tovarnami, kulturnimi ustanovami), ki jih rušijo, se tudi rušijo pojmi reda, zakonitosti in avtoritete. Končni učinek ne more biti drugi, kot splošne razvaline.

In kje je izhcd iz zmede?

Povratak k Bogu, njegovemu nauku, njegovim zapovedim. Povratak posameznikov in celih narodov. Posameznik se mora podrediti božjim zapove-

dim, katere mora izpolnjevati v svojem zasebnem in javnem življenju in v svoje gospodarskem udejstvovanju. Potem ne bo več brezsrčni kapitalist uničeval pšenice, kave in drugih živil, do čim milijoni ljudi na svetu gladujejo. Kapitalistični podjetnik ne bo izrabljajal človeka in njegovega dela samo za lastno obogatitev. Odprava brezbožnega kapitalizma, mašinizma in pogrešne racionalizacije v gospodarstvu, oskrba delovnih mogočnosti in vzpostavitev stanov: to je edino učinkovito sredstvo zoper brezposelnost.

Povratak k božjim zapovedim v gospodarski in mednarodni politiki. Tega pa nočejo cele stranke, kakor svobodomislec, naprednjaki, liberalci, socialisti; tega nočejo cele države, kakor Rusija in Mehika; tega nočejo voditelji držav, kakor zlasti voditelji fašizma in brezbožnega nacionalizma. Kaj pomaga majhen oblič, če je ves organizem bolan in zagnojen? Proč s poganstvom, rešitev je v krščanstvu! Povrnitev posameznikov, stanov in držav k Bogu: to je tista reorganizacija duš v duhu krščanske pravičnosti in ljubezni, ki bo iz nje vzcvetel sporazum med posamezniki, narodi in državami.

Samopomoč zoper umazanijo.

V sv. pismu je zapisano: »Gorje pohujšljivec!« Gorje radi tega, ker povzročajo na svetu veliko gorja. Ni najnevarnejši tisti pohujšljivec, ki z besedo in dejanjem pohujša in zapelje posamezno osebo. Veliko nevarnejše je pohujšanje množstva, ki ga izvršujejo grdi romani, umazane povesti, slabe slike, osobito pohujšljive filmske podobe. Žrtev takih umazanij in svinjarij

postaja ponajveč mladina. Svet vidi pokvarjeno mladino ter jo z ostro, odurno besedo obsoja. Obsodba je krivična, ker zadeva žrtve, ne pa povzročiteljev hudobije in rdobije. Mlad človek je čitatelj nekrščanskega lista, ki ima za vero in versko življenje samo psmeh, za dejanske kristjane in duhovnike pa samo psovko. Kako naj postane versko značajan in v dejanjih posleden kristjan? Mladenič ali mladenka bere roman ali povest, v kateri se na rafinirano-nazoren način opisuje spolni greh in vzbuja spolna strast in slast. Čudež bi bil, ako tak mladenič ali mladenka ne bi padla v nečistost. Slabe slike, ki predstavljajo nagoto in grehoto, se vtisnejo mlademu človeku ne samo v spomin, marveč tudi v srce. Ne-

Tokrat se to ni zgodilo. Po trebuhu sem se splazil v kritju teme pred glavarjevo koč. Skozi redke kolce sem razumel vsako besedo, četudi so se šepetaje pogovarjali.

»Veliki duh je prišel k nam, kakor so napovedali predniki«, je govoril glavar. »Obogatil nas je, napravil nas je močne in zadovoljne, od nas ne sme oditi. Njegova medicina je močnejša, kakor vse drugo, kar smo poznali doslej. Pa on bo šel... Ubijmo ga in pojejmo, da postanemo pametni, kakor je on. Nocojšnjo noč, ko bo spal, uderimo v njegovo koč. Zvezali ga bomo z mrežami, katere nam je sam spletel, izvili mu bomo ogenj bluvajoče orožje, da bo postal slaboten kakor otrok... Če se homo enkrat najedli njegovega mesa, ako postanemo močni ter modri, bomo prekoračili reko in napadli sosede Noe. Čas velike pojedine je že blizu. Kmalu bodo plapolali ognji, mi bomo plešali in jedli...«

Dovolj sem čul in se zavedal, da sem zapisan smrti. Takojšnji pobeg bi me še lahko rešil. Vrnil sem se v koč, pogreznil sem se v temo gozda, ki je obdajal tabor.

Noč, ki me je skrila pred divjaki, je ovijala s temo pot pred menoj, da sem se spotikal preko korenin in padal preko razpadlih debel. Ker sem bil bos, sem bil v največji nevarnosti, da me piči na smrt kaka strupena golazen. Imel sem srečo.

Ob svitu zore sem bil nepoškodovan in daleč proč od naselbine pritlikavih ljudožrcv.

Vedel sem, da mi bodo sledili divjaki, kakor hitro bodo zaznali za moj pobeg. Najmanjša, takorekoč nevidna sled jim bo dovoljna upora, da bodo pogodili pot, katero sem ubral. Edini spas pred zasledovalci je bila največja naglica. Grede sem jedel meso in ribe, katere sem vzel na pot pri odhodu.

Krenil sem v smer, v kateri bi naj prebivalo po pripovedovanju ljudožrcv plemo Noe. Dnevi so se raztegnili v tedne. Še vedno nisem zadel na ljudi in tudi ne na sled, iz katere bi bil lahko sklepal, da je sploh kaka naselbina v bližini. Mojo pot so križale le živali, nad menoj je šumel gozd in prepeval svojo večno pesem o rojstvu in smrti.

Meseci so minuli, še vedno sem bil na potu. Učil sem se živalskega jezika. Postal sem sam del divjine, ki me je obdajala, redila in varovala... In vendar sem potoval... Kri v meni je vpila po meni enakim in me gnala naprej...

Po bogznaj kako dolgi blodnji sem zadel na naselbino Shaysha Indijancev in sicer v posebno ugodnem trenutku. Poglavar plemena Polu je imel hčerkico, katero je napadla bolezen, za katero domači vražar ali medicinan ni znal leka. Prosil sem, naj mi pokažejo bolnico. Po pregledu sem ugotovil, da gre za težji slučaj kolike, katere